

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 562/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou F. P., s. r. o., B., v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. B. F., vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie postupom Okresného súdu Humenné a jeho uzneseniami sp. zn. 15 Er 137/2004 z 1. augusta 2012, sp. zn. 15 Er 656/2006 z 8. augusta 2012, sp. zn. 19 Er 116/2005 z 8. augusta 2012, sp. zn. 7 Er 102/2004 z 5. apríla 2012, sp. zn. 11 Er 282/2003 z 27. decembra 2011, sp. zn. 11 Er 9/2005 zo 17. februára 2012, sp. zn. 11 Er 713/2006 zo 16. februára 2012, sp. zn. 11 Er 281/2003 z 27. decembra 2011, sp. zn. 12 Er 826/2009 zo 4. mája 2012, sp. zn. 12 Er 11/2009 zo 7. februára 2012, sp. zn. 12 Er 402/2008 z 3. februára 2012, sp. zn. 12 Er 11/2010 zo 16. januára 2012, sp. zn. 19 Er 471/2005 z 8. augusta 2012, sp. zn. 6 Er 45/2004 z 12. decembra 2011 a sp. zn. 15 Er 487/2007 z 8. augusta 2012 a postupom Krajského súdu v Prešove a jeho uzneseniami sp. zn. 2 CoE 154/2012 z 31. januára 2013, sp. zn. 14 CoE 117/2012 z 13. februára 2013, sp. zn. 2 CoE 155/2012 z 31. januára 2013, sp. zn. 2 CoE 163/2012 z 31. januára 2013, sp. zn. 19 CoE 85/2012 z 24. januára 2013, sp. zn. 11 CoE 70/2012 z 5. februára 2013, sp. zn. 5 CoE 129/2012 z 22. januára 2013, sp. zn. 25 CoE 31/2012 z 24. januára 2013, sp. zn. 4 CoE

97/2012 z 21. novembra 2012, sp. zn. 18 CoE 111/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 24 CoE 8/2012 zo 16. novembra 2012, sp. zn. 18 CoE 92/2012 z 29. novembra 2012, sp. zn. 17 CoE 195/2012 z 15. januára 2013, sp. zn. 5 CoE 96/2012 z 11. októbra 2012 a sp. zn. 3 CoE 153/2012 z 30. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod spisovými značkami Rvp 14840/2013 až Rvp 14857/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 14840/2013.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

2. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 25. apríla 2013 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namietala porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), a čl. 14 dohovoru a práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) a jeho uzneseniami sp. zn. 15 Er 137/2004 z 1. augusta 2012, sp. zn. 15 Er 656/2006 z 8. augusta 2012, sp. zn. 19 Er 116/2005 z 8. augusta 2012, sp. zn. 7 Er 102/2004 z 5. apríla 2012, sp. zn. 11 Er 282/2003 z 27. decembra 2011, sp. zn. 11 Er 9/2005 zo 17. februára 2012, sp. zn. 11 Er 713/2006 zo 16. februára 2012, sp. zn. 11 Er 281/2003 z 27. decembra 2011, sp. zn. 12 Er 826/2009 zo 4. mája 2012, sp. zn. 12 Er 11/2009 zo 7. februára 2012, sp. zn. 12 Er 402/2008 z 3. februára 2012, sp. zn. 12 Er 11/2010 zo 16.

januára 2012, sp. zn. 19 Er 471/2005 z 8. augusta 2012, sp. zn. 6 Er 45/2004 z 12. decembra 2011 a sp. zn. 15 Er 487/2007 z 8. augusta 2012 a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) a jeho uzneseniami sp. zn. 2 CoE 154/2012 z 31. januára 2013, sp. zn. 14 CoE 117/2012 z 13. februára 2013, sp. zn. 2 CoE 155/2012 z 31. januára 2013, sp. zn. 2 CoE 163/2012 z 31. januára 2013, sp. zn. 19 CoE 85/2012 z 24. januára 2013, sp. zn. 11 CoE 70/2012 z 5. februára 2013, sp. zn. 5 CoE 129/2012 z 22. januára 2013, sp. zn. 25 CoE 31/2012 z 24. januára 2013, sp. zn. 4 CoE 97/2012 z 21. novembra 2012, sp. zn. 18 CoE 111/2012 z 31. októbra 2012, sp. zn. 24 CoE 8/2012 zo 16. novembra 2012, sp. zn. 18 CoE 92/2012 z 29. novembra 2012, sp. zn. 17 CoE 195/2012 z 15. januára 2013, sp. zn. 5 CoE 96/2012 z 11. októbra 2012 a sp. zn. 3 CoE 153/2012 z 30. januára 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenia“).

3. Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Sťažovateľka poskytla na základe zmlúv o úvere uzavretých s dlžníkmi úvery, na zabezpečenie ktorých bola účastníkmi zmluvného vzťahu uzatvorená rozhodcovská doložka, resp. rozhodcovská zmluva alebo bola spísaná notárska zápisnica. Súdny exekútor na základe poverení udelených okresným súdom začal nútený výkon rozhodnutia, t. j. exekúcie, pričom exekučným titulom bolo rozhodnutie rozhodcovského súdu, prípadne notárska zápisnica. V priebehu exekučných konaní okresný súd napadnutými rozhodnutiami exekúcie vyhlásil za neprípustné a zastavil ich. Krajský súd na odvolanie sťažovateľky svojimi napadnutými rozhodnutiami potvrdil okresným súdom vydané prvostupňové rozhodnutia a návrhy sťažovateľky na prerušenie konania zamietol.

4. Sťažovateľka vyjadruje nesúhlas s napadnutým postupom a rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu, ktorým vytkla ich nesprávnosť z hľadiska právneho posúdenia relevantných hmotnoprávných ustanovení príslušných právnych predpisov vzťahujúcich sa na predmetnú právnu vec, keď okresný súd „... rozhodol nad rámec zverenej právomoci; svojím postupom odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom...“. Sťažovateľka tvrdí, že okresný súd a krajský súd „nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonali náležité dokazovanie..., svoje rozhodnutie formuloval na základe nesprávneho právneho posúdenia a s použitím chybných aplikácií a interpretácií...“. Sťažovateľka tiež

uviedla, že „všeobecné súdy porušili právo sťažovateľa na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR) ale aj právo na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 Dohovoru) tým, že nerešpektovali jeho právo na to, aby sa jeho právna vec pred vnútroštátnym súdom rozhodovala na základe správneho a adekvátneho právneho základu. Súčasťou takého právneho základu však po vstupe Slovenskej republiky do EÚ je aj výklad práva EÚ podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ v konaní o prejudiciálnej otázke... Tvrdíme, že súd sa nijako nevysporiadal s výkladovými pravidlami uvedenými v smernici Rady 93/13/EHS a nijako nezdôvodnil, prečo považuje rozhodcovskú doložku (alebo splnomocnenie ako jednostranný právny úkon, ktorým dlžník dobrovoľne splnomocnil fyzickú osobu na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu, teda aby v jeho mene uznal dlh do výšky vzniknutej pohľadávky a príslušenstva) za neprijateľnú podmienku v zmluve o úvere.“.

5. Sťažovateľka svoju sťažnosť okrem iného odôvodnila aj tým, že „Súdna prax je jednotná v názore, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie sa exekučný súd okrem iného zaoberá tým, či k návrhu na vykonanie exekúcie bol pripojený exekučný titul opatrený potvrdením o jeho vykonateľnosti... či rozhodnutie (iný titul) je z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisov vykonateľné tak po stránke formálnej... ako aj materiálnej... V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť... rozsudku všeobecného súdu, ani rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom.“.

6. V závere svojej argumentácie zdôraznila, že „Exekúcia bola začatá zákonným spôsobom, na základe vykonateľného a platného exekučného titulu, ktorý naďalej existuje a zotráva platným, právoplatným a vykonateľným. Súd po vykonaní prieskumu exekučného titulu vydal súdnemu exekútorovi poverenie na výkon exekúcie. Od vydania exekučného titulu, ani od vydania poverenia na výkon exekúcie nenastali žiadne nové právne ani skutkové okolnosti, ktoré by mali viesť k zmene postoja súdu.“. Podľa sťažovateľky navyše „odvolací súd konal v rozpore s ust. § 214 ods. 1 OSP, čím porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. ???? Dohovoru, keď nenariadil pojednávanie aj keď k tomu bol podľa zákona povinný a odvolanie prejednal bez osobnej účasti sťažovateľa“.

7. V doplneniach sťažností doručených ústavnému súdu 25. júla 2013 sťažovateľka namietala aj porušenie základného práva podľa čl. 47 charty postupom a uzneseniami krajského súdu, pričom poukázala najmä na rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev (ďalej len „Súdny dvor“) vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Cipani a spol. sp. zn. C-472/11 z 21. februára 2013, z ktorého má vyplývať, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý konštatoval ex offo nekalú povahu zmluvnej podmienky, nemusí na to, aby mohol vyvodiť dôsledky tohto konštatovania, čakať, či spotrebiteľ informovaný o svojich právach navrhne, aby uvedená podmienka bola zrušená, avšak zásada kontradiktórnosti vo všeobecnosti zaväzuje vnútroštátny súd, ktorý konštatoval v rámci preskúmania ex offo nekalú povahu zmluvnej podmienky, informovať účastníkov konania v spore a vyzvať ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili spôsobom, ktorý na tento účel stanovujú vnútroštátne procesnoprávne predpisy.

8. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 14 dohovoru postupom a uznesením okresného súdu a základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 1 dodatkového protokolu a podľa čl. 47 charty postupom a uznesením krajského súdu, zrušil napadnuté uznesenia okresného súdu a krajského súdu a veci vrátil okresnému súdu, prípadne krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka žiada, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie, úhradu trov konania, a zároveň sa domáha, aby ústavný súd vydal aj dočasné opatrenie, ktorým by odložil vykonateľnosť napádaných uznesení krajského súdu.

II.

8. Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

9. S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 14840/2013 až sp. zn. Rvp 14857/2013 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky, okresného súdu a krajského súdu, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, uplatniac citované právne normy, tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

Ústavný súd zároveň uvádza, že sťažnosťami vedenými pod sp. zn. Rvp 14848/2013 a sp. zn. Rvp 14855/2013 sťažovateľka napáda totožný postup a uznesenie okresného súdu sp. zn. 12 Er 826/2009 zo 4. mája 2012 a totožný postup a uznesenie krajského súdu sp. zn. 4 CoE 97/2012 z 21. novembra 2012. Sťažnosťami vedenými pod sp. zn. Rvp 14853/2013 a sp. zn. Rvp 14856/2013 sťažovateľka napáda totožný postup a uznesenie okresného súdu sp. zn. 6 Er 45/2004 z 12. decembra 2011 a totožný postup a uznesenie krajského súdu sp. zn. 5 CoE 96/2012 z 11. októbra 2012. Sťažnosťami vedenými pod sp. zn. Rvp 14854/2013 a sp. zn. Rvp 14857/2013 sťažovateľka napáda totožný postup a uznesenie okresného súdu sp. zn. 15 Er 487/2007 z 8. augusta 2012 a totožný postup a uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 CoE 153/2012 z 30. januára 2013.

III.

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

13. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

15. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

18. Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

19. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

20. Podľa čl. 47 charty každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať.

Právna pomoc sa poskytuje osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky v prípade, ak je táto pomoc potrebná na zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti.

21. Podstatou sťažností je tvrdenie sťažovateľky, že napadnutým postupom a uzneseniami okresného súdu a krajského súdu, ktorými ???súd rozhodol o neprípustnosti exekúcií a o ich zastavení, boli porušené jej označené práva. Podľa tvrdení sťažovateľky okresný súd a krajský súd vydali svoje rozhodnutia na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a s použitím chybných aplikácií a interpretácií práva a zároveň nedostatočne zistili skutkový stav bez aplikácie relevantnej právnej normy a bez vykonania dokazovania a svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnili. Napadnutými rozhodnutiami malo dôjsť k ohrozeniu existujúcich pohľadávok sťažovateľky a v konaniach mala mať sťažovateľka výrazne nevýhodné postavenie a zaobchádzalo sa s ňou odlišne.

A. K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 14 dohovoru napadnutým postupom a uzneseniami okresného súdu

22. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 443/2011).

23. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04, II. ÚS 443/2011).

24. Pokiaľ ide o napadnutý postup a uznesenia okresného súdu, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti týmto bolo možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok (čo sťažovateľka aj využila), a preto sťažnosti v tejto časti bolo potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

B. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 47 charty napadnutým postupom a uzneseniami krajského súdu

25. Ústavný súd po preskúmaní sťažností zistil, že argumenty sťažovateľky sú totožné s jej argumentmi, ktoré použila v stovkách sťažností, ktoré už riešil ústavný súd tak, že ich odmietol vo vzťahu ku krajským súdom ako zjavne neopodstatnené. Sťažovateľka označila len iné rozhodnutia krajského súdu v skutkovo a právne obdobných veciach, v ktorých súd posudzoval relevantnosť exekučného titulu (rozhodcovského rozsudku alebo notárskej zápisnice), ktorými malo dôjsť k porušeniu jej označených práv.

Keďže ústavný súd predtým už vo viacerých svojich rozhodnutiach podrobne analyzoval dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažností sťažovateľky, nepovažoval za potrebné uvádzať tie isté dôvody odmietnutia, ako to je v prípade týchto sťažností sťažovateľky, pretože sú sťažovateľke dobre známe.

V tomto smere sa pri predbežnom prerokovaní týchto sťažností ústavný súd plne stotožňuje s dôvodmi uvedenými vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, napr. sp. zn. III. ÚS 242/2011 z 31. mája 2011, sp. zn. II. ÚS 473//2011 z 20. októbra 2011, sp. zn. II. ÚS 379/2011 zo 7. septembra 2011, sp. zn. I. ÚS 382/2012 z 22. augusta 2012, sp. zn. III. ÚS 416/2012 z 12. septembra 2012, sp. zn. I. ÚS 409/2012 z 22. augusta 2012, sp. zn. I. ÚS 410/2012 z 22. augusta 2012, sp. zn. II. ÚS 79/2013 zo 7. februára 2013, sp. zn. II. ÚS 117/2013 z 13. februára 2013, sp. zn. I. ÚS 110/2013 z 20. februára 2013, ako

aj v ďalších rozhodnutiach týkajúcich sa obdobných sťažností sťažovateľky, ktoré skončili odmietnutím rovnakých a opakujúcich sa sťažností sťažovateľky z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, pri akceptovaní právnych záverov rozhodnutí všeobecných súdov o zastavení exekúcií v stovkách prípadov, pretože rozhodcovské rozsudky alebo notárske zápisnice z rôznych dôvodov neboli spôsobilými exekučnými titulmi na vedenie exekúcií.

Ústavný súd sa ďalej zaoberal ostatnými argumentmi sťažovateľky uvedenými v predmetných sťažnostiach.

26. K sťažovateľkou namietanému postupu krajského súdu v súvislosti s nepredložením prejudiciálnej otázky ústavný súd poukazuje na to, že tak ako uviedol napr. vo veci sťažovateľky I. ÚS 110/2013, účelom a podstatou konania o prejudiciálnej otázke je podľa stabilizovanej judikatúry Súdneho dvora spolupráca vnútroštátneho súdu so Súdny dvorom pri výklade práva EÚ. Konanie podľa čl. 234 Zmluvy o ES je založené na delbe úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom. Je vecou len vnútroštátneho súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za súdne rozhodnutie, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozsudku o prejudiciálnej otázke pre vydanie rozsudku vo veci samej, ako aj relevantnosť otázok, ktoré položí Súdny dvor. V dôsledku toho je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť, pokiaľ sa položené otázky týkajú výkladu práva EÚ (napríklad rozsudok z 11. júla 2006, Chacón Navas, C 13/05, bod 32 a tam citovaná judikatúra).

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdny dvoru podľa čl. 234 Zmluvy o ES (resp. čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ) platí len pre taký vnútroštátny súd, ktorý je súdom poslednej inštancie v konkrétnom spore alebo v inej právnej veci, t. j. súdom, proti ktorého rozhodnutiu nemožno podať žiaden opravný prostriedok.

27. Ústavný súd už vyjadril názor, že nie každé nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdny dvoru, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom EÚ, musí mať automaticky za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 129/2010, I. ÚS 363/2013).

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku nevzniká v každom prípade. Súdny, ktoré sú z dôvodu svojho postavenia vo vnútroštátnom súdnom systéme povinné predkladať prejudiciálne otázky, sa môžu tejto povinnosti vyhnúť za splnenia niektorého alebo viacerých nasledujúcich predpokladov:

a) ak by odpoveď na prejudiciálnu otázku nemala žiadny význam pre vytvorenie právneho základu na rozhodnutie vo veci samej,

b) ak ide o otázku, ktorá bola v skutkovo a právne podobnom prípade vyriešená Súdny dvorom, alebo o právnu otázku, ktorá sa vyriešila v judikatúre Súdneho dvora bez zreteľa na to, v akých konaniach bola predložená (princíp „acte éclairé“),

c) ak je výklad práva Spoločenstva alebo Únie taký jasný, že nevznikajú žiadne rozumné pochybnosti o výsledku (princíp „acte clair“). (I. ÚS 110/2013, podobne II. ÚS 79/2013)

30. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že len zásadné a kvalifikované pochybenie pri rozhodovaní o (ne)predložení prejudiciálnej otázky, ktoré môže spočívať vo svojvoľnom či na prvý pohľad celkom nesprávnom nepredložení prejudiciálnej otázky Súdny dvor v prípade, keď súd sám o interpretácii práva EÚ mal pochybnosti a predbežnú otázku nepredložil, má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, keďže týmto spôsobom by bola svojvoľne popretá právomoc Súdneho dvora (II. ÚS 129/2010, porovnaj aj rozhodnutie Spolkového ústavného súdu BVerfGE 82, 159 a uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 154/08 z 30. júna 2008). (I. ÚS 363/2013)

31. Krajský súd napríklad v napadnutom uznesení sp. zn. 14 CoE 117/2012 z 13. februára 2013 uviedol: „*Oprávnený sa svojím návrhom, domáha výkladu, či sa má ustanovenie písm. q) ods. 1 prílohy Smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 vykladať tak, že za každých okolností zakazuje rozhodovať spory v rámci spotrebiteľských zmlúv na základe rozhodcovskej doložky prostredníctvom, rozhodcovských súdov.*

Na túto a ďalšie dve otázky nastolené oprávneným bola odpoveď (aj keď nepriamo) daná v rozsudku C-40/08 ASTURCOM. Súdnym dvorom v ňom uviedol, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, musí podľa

vnútroštátnych procesných pravidiel preskúmať ex offio rozpor rozhodcovskej doložky s vnútroštátnymi predpismi v oblasti verejného poriadku, musí takisto preskúmať ex offio nekalú povahu rozhodcovskej doložky v súvislosti s Článkom 6 uvedenej Smernice 93/13/EHS hneď po tom, ako je súd oboznámený s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel (odstavec 53 citovaného rozsudku). Súdny dvor zároveň vyslovil, že Smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, ktorý bol vydaný bez účasti spotrebiteľa, musí hneď po tom, ako sa oboznámi s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel, preskúmať ex offio nekalú povahu rozhodcovskej doložky uvedenej v zmluve uzavretej medzi podnikateľom a spotrebiteľom v rozsahu, v akom podľa vnútroštátnych procesných pravidiel môže takéto posúdenie vykonať v rámci obdobných opravných prostriedkov vnútroštátnej povahy. Ak je to tak, prináleží vnútroštátnemu súdu vyvodit' všetky dôsledky, ktoré z toho podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú (odstavec 59 citovaného rozsudku).

K tomu odvolací súd poznamenáva, že na prejudiciálnu otázku Krajského súdu v Prešove v exekučnej veci POHOTOVOŠŤ/Korčkovská odpovedal Súdny dvor uznesením (C-76/10), pretože považoval otázku vyvodenia dôsledkov exekučným súdom z existencie neprijateľných zmluvných podmienok za vec judikovanú (rozsudok ASTURCOM C-40/08) a meritórne sa neodklonil od línie, ktorá exekučnému súdu umožňuje súdny prieskum neprijateľných podmienok. Naopak v čl. 50 zdôraznil povinnosť exekučného súdu pristupovať k naplneniu čl. 6 smernice v režime ochrany podľa vnútroštátnych pravidiel verejného poriadku t.j. vždy a za každých okolností trvať na cieľi v čl. 6 smernice, ktoré ustanovenie označil za kogentnú normu.

Možno teda konštatovať, že návrh oprávneného na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. nie je opodstatnený, pretože sporné právne otázky už boli vyriešená ustálenou judikatúrou Súdneho dvora (Rozsudok Súdneho dvora C-40/08 Asturcom, tiež C-240-244/98 Oceano Grupa Editorial; C-243/08 Pannon). Z týchto dôvodov odvolací súd nevyhovel žiadosti oprávneného na predloženie prejudiciálnej otázky v ním navrhnutom znení a nevyhovel ani návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. g) O.s.p.“

Podobne sa s argumentáciou sťažovateľky vysporiadal krajský súd aj v ostatných napadnutých uzneseniach, z ktorých je zrejmé, že sťažovateľka v konaní návrh na prerušenie exekučného konania podala.

32. Po oboznámení sa s obsahom odôvodnení rozhodnutí krajského súdu vo vzťahu k požiadavke sťažovateľky na začatie konania o prejudiciálnej otázke ústavný súd uvádza, že z namietaných uznesení krajského súdu vyplýva, že podanými návrhmi na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP sa krajský súd zaoberal, pričom v odôvodneniach týchto svojich rozhodnutí vychádzal z dostatočne podrobne vyloženej judikatúry Súdneho dvora, a uskutočneným právnym výkladom dostala sťažovateľka jednoznačnú a z pohľadu ústavného súdu aj ústavne konformnú odpoveď.

33. V uzneseniach krajského súdu sp. zn. 4 CoE 97/2012 z 21. novembra 2012 (Rvp 14848/2013 a Rvp 14855/2013), sp. zn. 5 CoE 96/2012 z 11. októbra 2012 (Rvp 14853/2013 a Rvp 14856/2013) a sp. zn. 3 CoE 153/2012 z 30. januára 2013 (Rvp 14854/2013 a Rvp 14857/2013) sa krajský súd námietkou prerušenia konania z dôvodu polozenia prejudiciálnej otázky nevysporiadal a zamietnutie návrhu na prerušenie konania netvorí súčasť výroku uznesenia krajského súdu, avšak je nutné poznamenať, že sťažovateľka napriek tomu, že vo svojich sťažnostiach namieta túto skutočnosť, v konaní pred ústavným súdom žiadnym spôsobom nepreukázala, že takýto návrh na prerušenie konania príslušnému súdu v uvedených konaniach podala a písomné podanie v tomto zmysle ústavnému súdu ani nepredložila.

34. V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej je vecou vnútroštátneho (všeobecného) súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za rozhodnutie vo veci samej, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozhodnutia Súdneho dvora o prejudiciálnej otázke na vydanie rozsudku vo veci samej, relevantnosť otázok, ktoré Súdnemu dvoru položí (napr. IV. ÚS 206/08, II. ÚS 129/2010, II. ÚS 163/2010), ako aj to, či sú splnené predpoklady, za ktorých vnútroštátny súd konajúci o veci nemá povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru (m. m. IV. ÚS 108/2010, I. ÚS 363/2013).

Vzhľadom na už uvedené ústavný súd nezistil, že by namietaným postupom krajského súdu, v rámci ktorého neprerušil konanie a nepredložil prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru podľa § 109 ods. 1 písm. c) v spojení s čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ, došlo k porušeniu sťažovateľkou označených práv.

35. K námietke sťažovateľky spočívajúcej v rozhodovacej činnosti tak okresného súdu, ako aj krajského súdu v rozpore s § 57 ods. 5 Exekučného poriadku ústavný súd už uviedol (napr. uznesenie sp. zn. II. ÚS 338/2013), že novelizácia Exekučného poriadku zavedená zákonom č. 230/2012 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „novelizácia Exekučného poriadku“), zaviedla povinnosť prvostupňového súdu rozhodujúceho o vyhlásení exekúcie za neprípustnú pre iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, nariadiť vo veci pojednávanie. Táto povinnosť sa v zmysle obsahu dôvodovej správy k novelizácii Exekučného poriadku má vzťahovať na konanie prvostupňového, nie druhostupňového súdu (napadnuté rozhodnutia okresného súdu boli vydané pred účinnosťou novelizácie Exekučného poriadku).

Povinnosť krajského súdu ako súdu odvolacieho v odvolacom konaní nariadiť pojednávanie za stanovených podmienok vyplýva z § 214 ods. 1 OSP. Z ustanovenia § 214 ods. 2 OSP vyplýva fakultatívna, a nie obligatórna povinnosť odvolacieho súdu nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie. Vzhľadom na túto skutočnosť podľa názoru ústavného súdu aj za podmienky účinnosti novelizácie Exekučného poriadku účinnej od 9. augusta 2012 bolo v kontexte citovanej právnej úpravy na samotnom rozhodnutí krajského súdu ako súdu odvolacieho za predpokladu potvrdenia prvostupňového rozhodnutia z vecnej stránky ako rozhodnutia správneho, či nariadi, alebo nenariadi pojednávanie na prerokovanie odvolania. V prípade jeho nenariadenia sa tak podľa názoru ústavného súdu krajský súd nedopustil porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

36. Sťažovateľka v doplnení sťažností namietala aj porušenie svojho práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces zaručeného čl. 47 charty a z neho vyplývajúcej zásady kontradiktórnosti konania tým, že konajúce súdy pred rozhodnutím o posúdení zmluvnej podmienky (rozhodcovskej doložky) ako nekalej nedali účastníkom konania príležitosť vyjadriť sa k týmto dôvodom, tak ako to sťažovateľka odvodzuje z rozsudku Súdneho dvora vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Cipani a spol. sp. zn. C-472/11 z 21. februára 2013. Ústavný súd v tejto súvislosti predovšetkým pripomína, že sťažovateľka mala možnosť oboznámiť sa s dôvodmi zastavenia exekučných konaní a neprípustnosti exekúcií z už uvádzaných dôvodov v uzneseniach okresného súdu, proti ktorým aj podala odvolanie, v ktorom sa k týmto dôvodom vyjadrila. Obdobne aj povinný z exekúcie, ktorý mal v zmluvnom vzťahu so sťažovateľkou postavenie spotrebiteľa, mal po doručení uznesenia prvostupňového súdu možnosť vyjadriť sa (prípadne podať odvolanie proti uzneseniu okresného súdu) v tom smere, že si nepraje, aby bolo v jeho prípade vylúčené uplatnenie nekalej zmluvnej podmienky. Sťažovateľkou uplatnenými argumentmi sa krajský súd v napadnutom uznesení náležite zaoberal a vyložil svoje závery, pre ktoré vzhliadol uznesenie okresného súdu ako vecne správne.

Pre ústavnú udržateľnosť napadnutého postupu a uznesenia krajského súdu bolo podstatné, aby bola zásada kontradiktórnosti dodržaná v exekučnom konaní ako celku (v posudzovanom prípade v konaní na oboch stupňoch), čo v predmetnej veci, tak ako už bolo uvedené, dodržané bolo.

Na základe uvedeného preto ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu a jeho uzneseniami bol v daných veciach princíp kontradiktórnosti súdneho konania, ktorý je obsahom práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty, dodržaný, čím k porušeniu označených práv dôjsť nemohlo.

37. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažností sťažovateľky dospel k záveru, že medzi napadnutými uzneseniami krajského súdu a obsahom základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 47 charty neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažností

na ďalšie konanie, a preto sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

36. Keďže sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nich uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. októbra 2013